NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
M. POIARES MADURO
prednesené 19. februára 2009 [1]

1. Keďže Zmluva ES predpokladá iba koordináciu vnútroštátnych režimov sociálneho zabezpečenia, a nie úplnú harmonizáciu, nebráni tomu, aby medzi nimi mohli pretrvávať rozdiely. Tak sa môže výkon práva na voľný pohyb pracovníkom niekedy obrátiť v jeho neprospech bez toho, aby bola Zmluva akýmkoľvek spôsobom porušená. Na druhej strane by však nemohli byť ciele Zmluvy dosiahnuté, ak by mal výkon práva na voľný pohyb spôsobovať stratu výhod sociálneho zabezpečenia, ktoré právna úprava členského štátu zaručuje pracovníkom. Táto vec je dobrým príkladom tohto paradoxu.

I — Skutkové okolnosti sporu vo veci samej

2. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol adresovaný Súdnemu dvoru v rámci konania, v ktorom proti sebe stoja pani Ketty Leyman a belgický orgán sociálneho zabezpečenia známy pod názvom Institut national d'assurance maladie-invalidité (Národný inštitút nemocenského a invalidného poistenia; ďalej len „INAMI“). Pani Leyman, ktorá je belgickou štátnou príslušníčkou, pracovala v Belgicku ako zamestnanec v rokoch 1971 až 2003. V auguste 2003 sa usadila v Luxembursku a odvtedy podlieha luxemburskému systému sociálneho zabezpečenia. Dňa 8. júla 2005 bola luxemburskými orgánmi uznaná za práceneschopnú na obdobie medzi 8. júlom 2005 a 29. februárom 2012, čo je deň získania nároku na starobný dôchodok. To je dôvod, pre ktorý jej luxemburské orgány priznali s okamžitým účinkom invalidný dôchodok vypočítaný pomerne podľa dosiahnutej dĺžky poistenia podľa právnej úpravy, ktorú uplatňujú. Výška jej dôchodku dosiahla 322,83 eura mesačne.

3. Pani Leyman teda podala na INAMI v súlade s nariadením (EHS) č. 1408/71 [2] žiadosť o invalidný dôchodok na základe doby poistenia dosiahnutej v Belgicku. Dňa 23. júla 2006 jej INAMI priznal tento dôchodok v mesačnej sume 737,10 eura. Tento dôchodok jej však mal byť vyplácaný až od 8. júla 2006 v súlade s článkom 93 belgického zákona zo 14. júla 1994 o povinnom zdravotnom a nemocenskom poistení. Podľa tohto ustanovenia totiž právo

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva (kodifikovaná verzia v nariadení Rady (ES) č. 118/97 z 2. decembra 1996, Ú. v. ES L 28, 1997, s. 1; Mim. vyd. 05/003, s. 3).

na invalidný dôchodok vzniká až po jednom roku práceneschopnosti, počas ktorého má poistený nárok na dávku označenú ako „indemnité d'incapacité primaire“ (dávka v počiatočnej práceneschopnosti).

4. Z toho vyplýva, že za prvý rok svojej práceneschopnosti žalobkyňa dostala od Luxemburského veľkovojvodstva invalidný dôchodok vypočítaný na základe doby poistenia dosiahnutej na území tohto štátu, ale nedostala žiadne plnenie od belgických orgánov sociálneho zabezpečenia.

5. Pani Leyman podala žalobu proti rozhodnutiu INAMI na Tribunal du travail de Nivelles (Pracovný súd v Nivelles), v ktorej vysvetlila, že určenie okamihu začiatku vyplácania invalidného dôchodku na 8. júl 2006 je v rozpore s voľným pohybom pracovníkov a že tento dôchodok teda mal byť vyplácaný od 8. júla 2005. Keďže vnútroštátny súd zastával názor, že spor nastoľuje viacero otázok práva Spoločenstva, rozhodol sa prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky.

II — Právny rámec a otázky položené Súdnemu dvoru

6. Na správne pochopenie úvah, ktoré sú v pozadí návrhu na začatie prejudiciálneho konania, a toho, o čo v položených otázkach ide, je dôležité si pripomenúť nasledovné ustanovenia.

7. Príloha IV nariadenia č. 1408/71 zaraďuje členské štáty do dvoch kategórií v závislosti od typu právnej úpravy sociálnych vecí, ktorú uplatňujú. V režimoch nazývaných „typ A“ sú dávky vyplácané v pevnej sadzbe, nezávisle od doby trvania účasti na poistení; v režimoch nazývaných „typ B“ závisí suma dôchodku od množstva dovŕšených období poistenia v rámci týchto systémov.

8. V prípadoch, v ktorých, ako v tomto prípade, pracovník podlieha najskôr právnej úprave typu A, ako je napríklad belgická právna úprava, a potom právnej úprave typu B, ako je napríklad luxemburská právna úprava, článok 40 ods. 1 nariadenia č. 1408/71 odkazuje na pravidlá uvedené v kapitole 3 nariadenia, teda na články 44 až 51a. Z toho vyplýva, že pracovník môže mať právo na invalidný dôchodok vo viacerých členských štátoch, pričom svoje právo nadobúda v súlade s podmienkami upravenými každou vnútroštátnou právnou úpravou, ako to uvádza článok 44 ods. 2.

9. Článok 45 ods. 1 však uvádza, že na vznik nároku na dávky je tam, kde je to nevyhnutné, potrebné zohľadniť všetky doby poistenia dosiahnuté v iných členských štátoch. Táto zásada úhrnu dôb poistenia sa rovnako objavuje v článku 40 ods. 3 pokiaľ ide

o situáciu, ktorá zodpovedá tej, ktorou sa zaoberám v tejto veci:

„a) Na účely určenia nároku na dávky podľa právnych predpisov členského štátu, uvedených v prílohe IV, časť A, ktoré podmieňujú poskytovanie dávok v invalidite, poberaním peňažných nemocenských dávok príslušnou osobou alebo práceneschopnosťou dotknutej osoby počas určitého obdobia, keď zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, ktorá podliehala týmto právnym predpisom je práceneschopná, s následnou invaliditou v čase, keď podlieha právnym predpisom iného členského štátu, zohľadní sa bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 37 ods. 1:

i) každé obdobie, počas ktorého v súvislosti s jej práceneschopnosťou podľa právnych predpisov druhého členského štátu poberala peňažné nemocenské dávky alebo namiesto nich, pokračovala v poberaní mzdy alebo platu za vykonanú prácu podľa právnych predpisov druhého členského štátu,

ii) každé obdobie, počas ktorého v súvislosti s invaliditou, ktorá nasledovala po tejto práceneschopnosti, poberala dávky v zmysle kapitoly 2 a nasledujúcej kapitoly 3 tohto nariadenia, priznané podľa právnych predpisov druhého členského štátu,

ako keby to bolo obdobie, počas ktorého sa mu [jej — *neoficiálny preklad*] vypláca peňažné nemocenské dávky podľa právnych predpisov prvého členského štátu alebo počas ktorého bola táto osoba práceneschopná v zmysle týchto právnych predpisov.“

10. Čo sa týka okamihu vzniku nároku na dávku v invalidite, v konkrétnom prípade uvedenom v článku 40 ods. 3 písm. a), článok 40 ods. 3 písm. b) uvádza:

„b) Nárok na dávky v invalidite podľa právnych predpisov prvého členského štátu sa nadobudne na základe uplynutia predbežného obdobia poberania dávok za choroby, ako požadujú tieto právne predpisy, alebo po uplynutí predbežného obdobia práceneschopnosti, ako to požadujú tieto právne predpisy, ale nie pred:

i) dňom nadobudnutia nároku na dávky v invalidite, uvedené pod písm. a) bodom ii) podľa právnych predpisov druhého členského štátu,

alebo

ii) dňom, ktorý nasleduje po poslednom dni, keď má dotknutá osoba nárok na peňažné nemocenské dávky podľa právnych predpisov druhého členského štátu.“

11. Napokon článok 46 nariadenia č. 1408/71 ukladá príslušnej inštitúcii povinnosť vypočítať skutočnú výšku dávky v invalidite podľa pomeru trvania dôb poistenia alebo bydliska dosiahnutých podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje táto inštitúcia, k celkovému trvaniu dôb poistenia alebo dôb bydliska dosiahnutých podľa právnych predpisov všetkých dotknutých členských štátov.

12. V tejto veci vyplýva problém z rozdielu medzi pravidlami, ktoré belgická a luxemburská právna úprava stanovujú v súvislosti s okamihom začatia vyplácania invalidného dôchodku. V luxemburskom práve vzniká nárok na tento dôchodok od prvého dňa práceneschopnosti, teda v danej veci od 8. júla 2005, zatiaľ čo podľa belgického práva nárok na tento dôchodok vzniká až na konci obdobia jedného roka počítaného od začiatku práceneschopnosti, teda v danej veci od 8. júla 2006.

13. Počas prvého roka svojej práceneschopnosti teda žalobkyňa dostávala iba luxemburský invalidný dôchodok, ktorý je vypočítaný iba v závislosti od dosiahnutej doby poistenia v Luxembursku, teda sumu nižšiu, ako je suma dávky v počiatočnej práceneschopnosti, ktorú by dostala, ak by zostala v Belgicku. Zároveň jej tiež belgický orgán sociálneho zabezpečenia, konkrétne INAMI, odmietol za prvý rok práceneschopnosti priznať invalidný dôchodok vypočítaný podľa pomeru trvania dôb poistenia, ktoré dosiahla v Belgicku, s odôvodnením, že v súlade s belgickým právom predchádza invalidite obdobie práceneschopnosti nazývané „počiatočná práceneschopnosť“ a že v takom prípade článok 40 ods. 3 písm. b) uvádza, že nárok na dávky v invalidite vzniká vo vzťahu k právnej úprave prvého členského štátu „po uplynutí predbežného obdobia práceneschopnosti“.

14. Pani Leyman sa domnieva, že tieto pravidlá porušujú zásadu Spoločenstva, a to zásadu voľného pohybu. Prostredníctvom svojich dvoch otázok sa teda vnútroštátny súd v zásade Súdneho dvora pýta na zlučiteľnosť článku 40 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1408/71 a článku 93 belgického zákona zo 14. júla 1994 s právom slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa, ktoré článok 18 ES priznáva občanom Únie, keďže tieto dve ustanovenia môžu spôsobiť diskrimináciu vo vzťahu k občanom, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb.

III — Právne posúdenie

15. Treba najskôr poznamenať, že hoci sa otázky týkajú článku 18 ES, predmetná situácia patrí do rozsahu pôsobnosti článku 39 ES, pretože žalobkyňa sa usadila v Luxembursku, aby tam pracovala ako zamestnanec. Nie je teda nevyhnutné rozhodovať o výklade článku 18 ES, keďže právo každého občana Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov nachádza svoj osobitný výraz, pokiaľ ide o voľný pohyb pracovníkov, v článku 39 ES. [3]

16. Pochybnosti, ktoré vnútroštátny súd vyjadril o platnosti článku 40 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1408/71 a článku 93 belgického zákona zo 14. júla 1994, teda treba preskúmať s ohľadom na článok 39 ES. Podľa vnútroštátneho súdu zavedením čakacej doby v trvaní jedného roka pred vznikom nároku na invalidný dôchodok sporné ustanovenia bránia pani Leymanovej počas prvého roku jej práceneschopnosti vo využívaní práv, ktoré nadobudla počas svojho pracovného života v Belgicku. Znevýhodňuje ju teda len z toho dôvodu, že využila svoje právo na voľný pohyb.

17. Na prvý pohľad Zmluva nezakazuje rozdiel, povolený právom Spoločenstva, ktorý existuje medzi belgickou a luxemburskou právnou úpravou, pokiaľ ide o začiatok vyplácania invalidného dôchodku. Zmluva totiž nezaviedla harmonizáciu právnych úprav sociálneho zabezpečenia členských štátov, ale v článku 42 ES (pôvodne článok 51 Zmluvy ES) iba upravuje jej koordináciu. Nezasahuje teda do právomoci členských štátov organizovať svoje režimy sociálneho zabezpečenia. [4] Konkrétne, členské štáty môžu určiť podmienky, na základe ktorých vzniká nárok na dávky sociálneho zabezpečenia. [5] V dôsledku tejto právomoci, ktorú si členské štáty ponechali, môžu v uplatniteľných postupoch a v právach osôb, ktoré pracujú v členských štátoch, pretrvávať rozdiely medzi vnútroštátnymi systémami sociálneho zabezpečenia. [6]

18. Členské štáty si totiž zvolili rôzne riešenia úpravy nemocenských dávok a dávok v invalidite. Zákonodarca Spoločenstva ich vzal na vedomie, obmedziac sa, prostredníctvom nariadenia č. 1408/71, ktoré prijal na základe článku 42 ES, na zavedenie systému koordinácie týkajúceho sa najmä určenia právnej úpravy alebo právnych úprav uplatniteľných na zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby, ktorí za rozličných okolností

3 — Pozri v tejto súvislosti rozsudky z 26. novembra 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, Zb. s. I-10981, bod 26; z 26. apríla 2007, Alevizos, C-392/05, Zb. s. I-3505, bod 66, a z 11. septembra 2007, Hendrix, C-287/05, Zb. s. I-6909, bod 61.

4 — Rozsudky z 13. mája 2003, Müller-Fauré a van Riet, C-385/99, Zb. s. I-4509, bod 100; z 9. marca 2006, Piatkowski, C-493/04, Zb. s. I-2369, bod 32, a z 3. apríla 2008, Derouin, C-103/06, Zb. s. I-1853, bod 23.

5 — Rozsudky z 30. januára 1997, Stöber a Piosa Pereira, C-4/95 a C-5/95, Zb. s. I-511, bod 36; z 28. apríla 1998, Decker, C-120/95, Zb. s. I-1831, bod 22; Müller-Fauré a van Riet, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 100, a z 21. februára 2008, Klöppel, C-507/06, Zb. s. I-943, bod 16.

6 — Rozsudky z 15. januára 1986, Pinna, 41/84, Zb. s. 1, bod 20; z 12. júla 1989, Jordan, C-141/88, Zb. s. 2387, bod 13, a z 19. marca 2002, Hervein a i., C-393/99 a C-394/99, Zb. s. I-2829, bod 50.

využívajú svoje právo na voľný pohyb. [7] Pritom nemôže definovať obsah vnútroštátnych právnych úprav v oblasti sociálneho zabezpečenia, ktorých súlad so Zmluvou je zodpovednosťou vnútroštátnych orgánov [8], pod kontrolou súdov Spoločenstva.

19. Článok 40 nariadenia č. 1408/71 tak zavádza mechanizmus koordinácie vnútroštátnych právnych úprav za predpokladu, že pracovník opustí členský štát s právnou úpravou typu A, aby sa usadil v inom členskom štáte, ktorý uplatňuje právnu úpravu typu B. V takom prípade musí každý členský štát, v ktorom poistenec vykonával zárobkovú činnosť, ako som už uviedol, priznať dávku v invalidite podľa pomeru obdobia, počas ktorého pracovník pracoval na jeho území, ak spĺňa podmienky priznania uložené vnútroštátnou právnou úpravou. V tomto ohľade článok 40 ods. 3 písm. b) nariadenia výslovne uznáva, že členské štáty s právnou úpravou typu A niekedy podmieňujú získanie invalidného dôchodku uplynutím predbežného obdobia choroby alebo práceneschopnosti.

20. Zdá sa byť teda pochybné, že by si žalobkyňa mohla robiť nárok na vyplácanie invalidného dôchodku v Belgicku od prvého dňa svojej práceneschopnosti. Znamenalo by to uloženie povinnosti okamžitej výplaty dávky, ktorá je v súlade s belgickým právom priznávaná až po čakacej dobe v trvaní jedného roka. Uznať jej také právo by znamenalo uložiť takému štátu povinnosť nútenej harmonizácie jeho práva, zatiaľ čo Zmluva predvída iba koordináciu vnútroštátnych zákonov.

21. Porušuje táto podmienka priznania nároku uložená belgickým právom sociálneho zabezpečenia a povolená článkom 40 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1408/71 ako taká článok 39 ES? Dospel som k záveru, že nie. Neprináša ani diskrimináciu medzi pracovníkmi založenú na štátnej príslušnosti, ani diskrimináciu vo vzťahu k tým, ktorí využívajú svoje právo na voľný pohyb. Uplatňuje sa rovnako na pracovníkov, ktorí celý svoj pracovný život prežili v Belgicku, a prípadný negatívny dosah, ktorý má na pracovníkov, ktorí vykonali svoje právo na voľný pohyb, je jednoduchým dôsledkom protichodných legislatívnych rozhodnutí, ktoré uskutočnili Belgické kráľovstvo a Luxemburské veľkovojvodstvo pri definovaní podmienok upravujúcich priznanie invalidného dôchodku.

22. Zároveň treba uznať, že belgická právna úprava by pracovníkov, ktorí využili svoje právo na voľný pohyb, znevýhodnila vo vzťahu k tým, ktorí zostali na belgickom území, ak by si prv uvedení pracovníci nemohli robiť nárok na vyplácanie dávky v počiatočnej práceneschopnosti. Treba teda ešte odpovedať na otázku, či by sa žalobkyňa nemohla odvolať na právo Spoločenstva pri domáhaní sa vyplácania dávky v počiatočnej práceneschopnosti upravenej belgickým právom. Hoci z uznesenia vnútroštátneho súdu o návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že pani

7 — Rozsudky Hervein a i. už citovaný, bod 52, a Derouin, už citovaný, bod 20.

8 — Rozsudok Hervein a i., bod 53.

Leyman sa domáha iba práva poberať invalidný dôchodok od prvého dňa svojej práceneschopnosti, zostáva pravdou, že prejudiciálne otázky sa všeobecnejšie týkajú zlučiteľnosti zamietnutia vyplácania dávky akéhokoľvek druhu v priebehu prvého roka práceneschopnosti, berúc do úvahy všetky dosiahnuté doby poistenia v Belgicku, s právom Spoločenstva.

23. Otázka, ktorá sa vynára, nemá nič spoločné s okolnosťou, že pani Leyman z dôvodu presunu svojich pracovných činností do Luxemburska dostáva od luxemburských orgánov invalidný dôchodok vypočítaný podľa pomeru krátkej doby poistenia, ktorú dosiahla na území veľkovojvodstva, teda dôchodok, ktorého výška je nižšia ako suma dávky v počiatočnej práceneschopnosti, ktorá by jej bola vyplácaná počas prvého roku jej práceneschopnosti, ak by zostala v Belgicku. Ako som už zdôraznil vyššie, zákonodarca Spoločenstva neharmonizoval sumu sociálnych dávok. „Zmluva ES nezaručuje pracovníkovi, že rozšírenie jeho činnosti na iný členský štát alebo jej presun do iného členského štátu nebude mať vplyv na oblasť sociálneho zabezpečenia. Vzhľadom na rozdiely v právnych predpisoch členských štátov o sociálnom zabezpečení môže byť podľa okolností toto rozšírenie alebo presun pre pracovníka z hľadiska sociálnej ochrany buď výhodnejšie, alebo nevýhodnejšie“ [9]. Z toho vyplýva, že v zásade akékoľvek znevýhodnenie vo vzťahu k situácii, v ktorej pracovník vykonáva všetky svoje činnosti v tom istom členskom štáte, teda znevýhodnenie, ktoré je následkom rozšírenia jeho činností alebo ich presunu do jedného alebo viacerých iných členských štátov a jeho podrobenia sa novej právnej úprave v oblasti sociálneho zabezpečenia, nie je v rozpore s ustanoveniami vzťahujúcimi sa na voľný pohyb pracovníkov. [10]

24. Je však napriek tomu nevyhnutné rozlišovať medzi na jednej strane možnými znevýhodneniami, ktorým vystavuje pracovníka podrobenie sa právnej úprave rôznych členských štátov, a na druhej strane znevýhodňujúcim zaobchádzaním, ktoré právna úprava jediného členského štátu vyhradzuje pre cezhraničné situácie. V dôsledku toho sa otázka skôr týka toho, či je s právom Spoločenstva zlučiteľná situácia, v ktorej belgický zamestnanec, ktorý sa usadil v Luxemburskom veľkovojvodstve a ktorý bol postihnutý práceneschopnosťou v čase, keď tam vykonával svoju pracovnú činnosť, nemôže získať počas prvého roka svojej práceneschopnosti dávku zohľadňujúcu odvody predtým platené do belgického systému sociálneho zabezpečenia, zatiaľ čo by mohol získať dávku počiatočnej práceneschopnosti od prvého dňa svojej práceneschopnosti v prípade, ak by zostal v Belgicku.

25. Komisia tvrdí, že pre zodpovedanie tejto otázky nie je relevantným ustanovením ani tak

9 — Rozsudky Hervein a i., už citovaný, bod 51 a Piatkowski, už citovaný, bod 34.

10 — Tamže.

článok 40 ods. 3 písm. b) nariadenia č. 1408/71, ktoré sa zaoberá iba otázkou udelenia invalidného dôchodku, ako skôr článok 40 ods. 3 písm. a) tohto nariadenia. Je nepochybné, že toto posledné uvedené ustanovenie, vykladané doslovne, sa tiež týka výlučne dávok v invalidite a ukladá jednoducho členským štátom, ktoré tak ako Belgické kráľovstvo podrobujú udelenie týchto dávok uplynutiu predchádzajúceho obdobia práceneschopnosti, povinnosť zohľadniť pri overovaní splnenia tejto podmienky každé obdobie, počas ktorého pracovník dostával na základe právnej úpravy druhého členského štátu nemocenské dávky alebo dávky v invalidite z dôvodu práceneschopnosti. [11]

26. Treba však pripomenúť, že na zabezpečenie plnej účinnosti zásady voľného pohybu pracovníkov článok 42 predpokladá zavedenie systému zaručujúceho migrujúcim pracovníkom „započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky“. Aj z ustálenej judikatúry vyplýva, že všetky ustanovenia nariadenia č. 1408/71 treba vykladať v zmysle cieľa článku 42 ES, ktorým je prispenie, najmä započítaním dôb poistenia, dôb bydliska alebo zamestnania, k zavedeniu voľného pohybu pracovníkov. [12] Keď sa také započítanie ukázalo ako nemožné, Súdny dvor neváhal zrušiť ustanovenie nariadenia č. 1408/71, ktoré vylučovalo možnosť zohľadnenia období, počas ktorých na účely predĺženia rozhodného obdobia predpokladaného právnou úpravou členského štátu boli sociálne dávky vyplácané v súlade s právnou úpravou iného členského štátu. [13] Hoci je pravda, že Zmluva umožňuje pretrvávanie rozdielov medzi systémami sociálneho zabezpečenia rôznych členských štátov a v dôsledku toho medzi právami osôb, ktoré v nich pracujú, je nepochybné, že jej cieľ by nebol dosiahnutý, ak by mali migrujúci pracovníci v dôsledku uplatnenia svojho práva na voľný pohyb stratiť výhody sociálneho zabezpečenia, ktoré im zaisťuje právna úprava členského štátu. Taký dôsledok by totiž mohol odradiť pracovníka v Spoločenstve od výkonu svojho práva na voľný pohyb a predstavovať tak prekážku tejto slobody. [14] Z uvedeného cieľa teda vyplýva, že migrujúci pracovníci nesmú ani stratiť nároky na dávky sociálneho zabezpečenia, ani utrpieť zníženie ich výšky

11 — Pre niektoré príklady uplatnenia tohto ustanovenia, pozri rozsudky z 9. novembra 1977, Warry, C-41/77, Zb. s. 2085, a z 12. januára 1983, Coppola, 150/82, Zb. s. 43; riešenia schvaľované týmito rozsudkami sú odvtedy umožnené článkom 40 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 1408/71.

12 — Pozri v tejto súvislosti rozsudky z 9. augusta 1994, Reichling, C-406/93, Zb. s. I-4061, bod 21; z 26. októbra 1995, Moscato, C-481/93, Zb. s. I-3525, bod 27; Klaus, C-482/93, Zb. s. I-3551, bod 21, a zo 17. decembra 1998, Lustig, C-244/97, Zb. s. I-8701, bod 30.

13 — Pozri rozsudok z 18. apríla 2002, Duchon, C-290/00, Zb. s. I-3567. Pre analýzu pozri MAVRIDIS, P.: *La sécurité sociale à l'épreuve de l'intégration européenne*. Bruylant, 2003, s. 657 až 659.

14 — Pozri rozsudky zo 4. októbra 1991, Paraschi, C-349/87, Zb. s. I-4501, bod 22; z 20. septembra 1994, Drake, C-12/93, Zb. s. I-4337, bod 22; z 5. októbra 1994, van Munster, C-165/91, Zb. s. I-4661, bod 27, a z 11. septembra 2008, Petersen, C-228/07, Zb. s. I-6989, bod 43.

z dôvodu, že vykonali právo na voľný pohyb, ktoré im priznáva Zmluva, [15] a že najmä pravidlo započítania dôb poistenia, bydliska alebo zamestnania smeruje k zabezpečeniu toho, aby výkon tohto práva nemal za následok zbavenie pracovníka výhod sociálneho zabezpečenia, na ktoré by si mohol robiť nárok, ak by vykonával svoju pracovnú činnosť v jedinom členskom štáte. [16]

27. V tejto veci, ak by pani Leyman stále pracovala v Belgicku a ak by tam dovŕšila celé obdobie svojho poistenia alebo ak by ju tam postihla invalidita alebo práceneschopnosť, prípadne aj po výkone zárobkovej činnosti v inom členskom štáte, mala by nárok na dávku v počiatočnej práceneschopnosti za obdobie medzi 8. júlom 2005 a 7. júlom 2006.

28. Vykladaný vo svetle článku 42 ES teda treba článok 40 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 1408/71 chápať v tom zmysle, že od členského štátu, napríklad od Belgického kráľovstva, vyžaduje nie len to, aby zohľadnil na účely vyplácania invalidného dôchodku všetky obdobia, počas ktorých poistenec dostával dávky v invalidite v súlade s luxemburskou právnou úpravou, ale aby tiež na účely vyplácania a výpočtu dávky v počiatočnej práceneschopnosti zohľadnil všetky obdobia poistenia dosiahnuté v súlade s luxemburskou právnou úpravou tak, ako keby išlo o obdobia dosiahnuté v súlade s jeho vlastnou právnou úpravou.

29. Práve so zreteľom na tento výklad článku 40 ods. 3 písm. a) nariadenia č. 1408/71 teda musia belgické orgány vykladať a uplatňovať článok 93 zákona zo 14. júla 1994. Ako to opakovane pripomínal Súdny dvor, pri výkone svojej právomoci organizovať a uplatňovať svoje systémy sociálneho zabezpečenia musia členské štáty rešpektovať právo Spoločenstva, najmä ustanovenia Zmluvy vzťahujúce sa na voľný pohyb pracovníkov. [17] Právomoc členských štátov teda nie je neobmedzená. Sú najmä povinné rešpektovať ducha a zásady nariadenia č. 1408/71, vrátane zásady, ktorá zaručuje, že migrujúci pracovník nebude sankcionovaný pri výkone svojho práva na voľný pohyb; sú rovnako povinné uistiť sa, že takto vytvorený systém túto osobu nepripraví o sociálnu ochranu. [18] Navyše aj keď prípadné znevýhodnenie vo vzťahu k situácii, v ktorej pracovník vykonáva všetky svoje činnosti v tom istom členskom štáte, teda znevýhodnenie, ktoré je dôsledkom rozšírenia jeho činností alebo ich presunu do jedného alebo viacerých iných členských štátov a jeho podrobenia sa novej právnej úprave sociálneho zabezpečenia, v zásade nie je v rozpore s článkami 39 ES a 43 ES, táto právna úprava nesmie jednoducho viesť k tomu, že sa bude odvádzať poistné, za ktoré sa neposkytne protiplnenie. [19] Ako som už uviedol, ak by sa mala pani Leyman ocitnúť v situácii, keď jej

15 — Rozsudky Lustig, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 3,1 a Reichling, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 24.

16 — Rozsudky Lustig, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 31, a Moscato, už citovaný v poznámke pod čiarou 12, bod 28.

17 — Rozsudky z 26. januára 1999, Terhoeve, C-18/95, Zb. s. I-345, bod 34; Decker, už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 23; Piatkowski, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 33; zo 7. júla 2005, van Pommeren-Bourgondiën, C-227/03, Zb. s. I-6101, bod 39; Derouin, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 25; Klöppel, už citovaný v poznámke pod čiarou 5, bod 16, a Petersen, už citovaný v poznámke pod čiarou 14, bod 42.

18 — Rozsudok Derouin, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 25.

19 — Rozsudok Hervein a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 6, bod 51, a Piatkowski, už citovaný v poznámke pod čiarou 4, bod 34.

bude belgickými orgánmi sociálneho zabezpečenia odmietnutá akákoľvek dávka za prvý rok jej práceneschopnosti, znamenalo by to, že odvádzala do belgického systému poistné, za ktoré jej nebolo počas tohto obdobia poskytnuté protiplnenie.

IV — Návrh

30. Z uvedených dôvodov Súdnemu dvoru navrhujem, aby na otázku Tribunal du travail de Nivelles odpovedal takto:

Článok 40 ods. 3 písm. a) nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, treba vykladať tak, že vyžaduje od členského štátu s právnou úpravou typu A podriaďujúcou vyplácanie dávok v invalidite podmienke, že poistenec bol práceneschopný počas určeného obdobia, aby v prípade, keď je zamestnanec, ktorý podliehal tejto právnej úprave, postihnutý práceneschopnosťou spôsobujúcou invaliditu v čase, keď sa na neho vzťahovala právna úprava iného členského štátu, zohľadnil všetky obdobia dosiahnuté podľa právnej úpravy druhého členského štátu na účely určenia nároku a na výpočet sumy akejkoľvek dávky, ktorú jeho právna úprava predvída v prospech osoby postihnutej práceneschopnosťou počas dotknutého obdobia.